

Дабдабабозлик - иллат

19:07 / 03.11.2018 2422

Руҳий қоидалар кўпгина лаззатлардан ва бадан хоҳлаб турган нарсалардан воз кечиши талаб қиласди. Бу эса дабдабабозликка, ҳойи ҳавасга берилган кишиларда содир бўлиши қийин. Чунки бундай ҳашаматчилик ўз эгасининг иродасини заифлаштириб қўйган бўлиб, у доимо лаззат ичидаги бўлишни хоҳлайди, янги уфқларга назар солмайди, ўз халқининг тараққиёти ва гуллаб-яшнаши учун қайғурмайди. Шунинг учун ҳам Аллоҳ исрофчиларни, дабдабабозларни ҳар бир яхшиликнинг душмани, ҳақиқатни кўра билмайдиганлар, доимо унга қарши турадиганлар, деб сифатлаган. Бундай кимсалар ҳар бир даврда Аллоҳнинг пайғамбарларига қарши чиққанлар.

Аллоҳ таоло Сабаъ сурасида шундай марҳамат қиласди:

بِمَا إِنَّا مُتَرْفُهَا قَالَ إِلَّا نَذِيرٌ مِّنْ قَرَيْةٍ فِي أَرْسَلْنَا وَمَا

وَأَوْلَادًا أَمْوَالًا أَكَثَرُنَّاهُنَّ وَقَالُوا كَفِرُونَ بِهِ أَرْسِلْتُمْ
٢٤

بِمَعْذِيْنَ نَحْنُ وَمَا
٢٥

«Қайсики бир шаҳар-қишлоққа огоҳлантирувчи юборсак, албатта, унинг майшатбозлари: «Албатта, сиз ила юборилган нарсага куфр келтирувчилармиз», дедилар. Улар: «Бизнинг мол-дунёмиз, болачақамиз кўпроқ. Биз азобланувчи эмасмиз», дерлар» (34-35-оятлар).

Аллоҳ таоло яна уларни «турғун ҳолатдагилар», «тақлид қилувчилар» деб сифатлаган. Улар ҳеч қандай янгиликка эътибор қилишмайди. Аллоҳ таоло Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломга қаратса Қуръони каримнинг Зухруф сурасида шундай дейди:

مُرْفُوهَا قَالَ إِلَّا نَذِيرٌ مِّنْ قَرِيَةٍ فِي قَبْلِكَ مِنْ أَرْسَلْنَا مَا وَكَذَلِكَ

﴿مُقْتَدُونَ إِثْرِهِمْ عَلَىٰ وَإِنَّا أُمَّةٌ عَلَىٰ إِبَاءَنَا وَجَدْنَا إِنَّا﴾ ٢٣

«Худди шунингдек, сендан илгари ҳам қайси бир шаҳар-қишлоқقا огоҳлантирувчи юборсак, албатта, унинг майшатпарамастлари: «Албатта, биз ота-боболаримизни бир динда топдик ва албатта, биз уларнинг изларидан эргашувчилардирмиз», дедилар» (23-оят).

Дабдабабозлар ёмон ишларга ҳар доим тайёр турган кишилардир. Чунки уларнинг қоринлари тўқ бўлиши, лаззатга берилишилари, чўнтаклари пулга тўла бўлиши ҳаётдаги ягона мақсадлариdir. Буюк француз адаби Монтескье шундай деган эди: «Ҳашаматчилик республикачиликнинг икки турига ҳам фасодни келтиради. Демократчиликда кишиларнинг ватанпарварлик руҳини кетказади. Аристократларда эса обрўли кишиларни шахсий манфаатлари ортидан юришга мажбур қиласади. Шу билан барча оғатга учрайди».

Қуръони каримда эса ҳашаматчилик ва исрофгарчилик барча умматларни ҳалокатга олиб келгани қайта-қайта таъкидланади. Шунинг учун ҳашаматчилар ва уларнинг фасодлариiga қарши уруш очиш, уларни қонун чегарасидан чиқармаслик лозим. Акс ҳолда фақат ҳашаматчининг ўзигина эмас, балки унга йўл очиб берган жамият аъзолари ҳам биргаликда ҳалокатга учрайдилар.

...Дабдабабозлик ва ҳашаматчилик ҳар бир миллатда кўплаб кишиларнинг камбағал, оч-ночор бўлишига сабаб бўлади. Жамиятнинг баъзи бир аъзолари эҳтиёжлари учун зарурий нарсаларни топа олмай, оч-ночор юрсалар-у, бошқа бир аъзолари ҳашаматчилик, дабдабабозлик билан

машғул бўлсалар, орада келишмовчилик чиқиши шубҳасиз. Бу эса бориб-бориб ўзаро курашга айланиши, жамиятни ҳалокатга учратиши мумкин. Шунинг учун ҳам Аллоҳ дабдабабозларни **«золимлар ва жиноятчилар»** деб атаган.

Афсуслар бўлсинким, бизнинг асримизда мол-дунё учун кураш ниҳоятда авж олиб кетди. Бу эса одамларни Аллоҳдан ва яхши хулқлардан узоқлаштириди ҳамда бугунги кунда оламнинг бошига кўпгина ташвишлар келтираётган муаммоларни вужудга келтирди. Қуръон таълимотлари худди шу иллатнинг заарларини баён қилиш, одамларни мол-дунёга бутунлай берилиб кетишдан қайтаришга қаратилган. Чунки ҳаромдан топилган мол-дунё кишини йўлдан оздиради, диндан чиқаради, Аллоҳни унуттиради.

“Иймон” китобидан